

Un exemple de la Catalunya concreta: la Terra Alta

La Catalunya real i concreta que aquests dies hem visitat a la Terra Alta –aquest cop Gandesa i també Batea– mostra a les clares la gran distància que s'està establint entre les recerques de pensament ortodox que produeixen les vanguades que tenen el seu centre en la ciutat de Barcelona –estic pensant en l'interessant volum d'Àngel Castiñeira *Catalunya com a projecte* (editorial Proa, 2001)– i les preocupacions concretes dels ciutadans de la Catalunya del nostre sud, que coneixem tan poc malgrat que el tenim a una hora escassa d'automòbil.

Una discussió real però no sempre explícita –i curiosament no sempre recollida pels diaris– és el paper que ha de tenir la vella agricultura en el segle XXI. Perquè és molt evident que, malgrat el boom especulatiu de les noves tecnologies i el plaer poc dissimulat que mostren els filòsofs en parlar d'Internet i especular sobre les seves repercussions en la ment humana, és molt clar que hi ha un desassossec entre les persones que viuen de l'agricultura. Posem el cas de Gandesa i els pagesos que porten el raïm a la cooperativa. Aquests veuen com el relleu generacional en el cultiu de la vinya ja és impossible. M'asseguren que tots els pagesos que fan vi estan a punt de jubilar-se i els seus fills, per regla general, no continuen. Per què? Perquè a Gandesa ja hi ha una notable indústria (especialment en embalatges de paper) que fa que els joves s'estimin més anar al jornal –i tindre un bitllet més de cinc mil a la butxaca per sortir el dissabte a la nit– que no dedicar-se a l'agricultura, que és molt pobra i austera i que, en realitat, no ha pegat una bufada semblant a la que es desenvolupa al Priorat on m'expliquen que es paga el raïm segons els anys que té el cep. No es paga igual un cep que tingui vint anys que un que en tingui dos. ¿Qui portà la revolució dels vins al Priorat, que estava en un estat semiagònic com ara Gandesa, malgrat que hom reconeix que aquests darrers dos anys la collita ha anat més bé? El primer fou Álvaro Palacios, una persona de cultura vinícola de la Rioja que veié les enormes qualitats del vi del Priorat i

n'assegurà una nova distribució arreu del món i una nova mentalitat en la seva comercialització: la consideració del vi no com a objecte de consum corrent sinó com a bé cultural de distinció social.

I aquesta és una de les claus del desenvolupament agrícola: calen persones amb cultura capaces de reorientar, no tan sols la producció sinó sobretot la distribució en un món més ampli que efectivament ha canviat. Per aquest costat, els esforços dels nostres filòsofs –com ara el senyor Castiñeira, professor d'ESADE– potser haurien d'estar destinats a fer conferències als nostres pagesos de les nostres cooperatives –les de Gandesa o Batea– perquè l'envelliment i la ineficàcia és sobretot de les mentalitats. Em sembla que si a la Terra Alta hi ha un cultiu de vinyes des de temps immemorial, el que cal és desenvolupar-lo tot adaptant-se a les necessitats dels temps moderns. El gran handicap sembla que és l'alta graduació dels seus vins. Una graduació que prové de la terra i la climatologia del lloc. Ens trobem amb un mercat que reclama un vi de menys graduació i de paladar més delicat que fa que aquest vi sigui relegat a un consum escàs i centrat en el mercat català, fora de les vinatges i dels nous cellers que sí que produeixen vins suaus –del tipus Costers del Segre: Vall de Baldomà o Castell del Remei, per posar bons exemples propers. Serà que caldrà valorar aquests vins de la Terra Alta precisament per la seva graduació i millorar-ne la distribució i la seva valoració com a bé de consum?

En resum: més atenció als llocs concrets de Catalunya per parts de les elits barcelonines. Barcelona hauria de gravitar més sobre Catalunya i a l'inrevés; el sud també existeix i l'hem de reivindicar. I el sud també vol dir el sud de la Catalunya administrativa: la Terra Alta.

Andreu Lonca

ANDREU LONCA

SEGRE (26-8-01)